АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Назва навчальної дисципліни – Основи літературної компаративістики

2. Вид (статус) навчальної дисципліни – За вибором

3. Освітній рівень – Перший (бакалаврський) рівень

4. Галузь знань – В – Культура, мистецтво та гуманітарні науки

5. Спеціальність – В11 Філологія (за спеціалізаціями)

6. Мета навчальної дисципліни: формування фундаментальних уявлень про порівняльні дослідження літератур.

7. Завдання навчальної дисципліни:

дати уявлення про літературну компаративістику як науку, еволюційні етапи розвитку літературної компаративістики, етноімагологію як спеціалізацію літературної компаративістики, види міжмистецького зв'язку; ознайомити з формами і видами компаративного аналізу літературних творів на тематичному, сюжетному, генологічному рівнях, на рівні стилів і напрямів літератури.

8. Зміст навчальної дисципліни:

Тема 1. Літературна компаративістика як наука

Предмет і завдання курсу, структура і завдання, статус компаративістики. Взаємини із суміжними галузями. Світові школи літературної компаративістики.

Тема 2. Генетично-контактний підхід в літературній компаративістиці

Генетичний метод. Контактологічний підхід.

Тема 3. Порівняльно-типологічний підхід в літературній компаративістиці

Типи міжтекстової взаємодії, тематичний рівень, сюжетний рівень. Форми транстекстуальності. Традиційні сюжети та образи.

Тема 4. Культурний трансфер

Поняття культурного трансферу в літературі. Механізми трансферування тем, ідей, образів.

Тема 5. Переклад як форма літературної взаємодії.

Художній переклад: специфіка, стратегії. Перекладацькі премії в Україні.

Тема 6. Порівняльні аспекти національних жанрових систем.

Епічні, драматичні, ліричні, ліро-епічні жанри в різних літературних системах. Порівняльні дослідження епосу, лірики, драми.

Тема 7. Міждисциплінарні підходи.

Література у взаємодії з іншими видами наук і мистецтв. Інтермедіальність.

Тема 8. Інтеркультуралізм. Мультикультуралізм. Транскультуралізм

Інтеркультуралізм, мультикультуралізм, транскультуралізм: спільність і своєрідність понять.

Тема 9. Літературна етноімагологія.

Імагологія як мультидисциплінарна спеціалізація літературної компаративістики. Проблема національного характеру і національний образ світу. Національні стереотипи. Я/Інший.

Тема 10. Естетизація «Чужого».

Подорожня література. Естетизація екзотичного.

9. Пререквізити: знання курсів «Вступ до літературознавства» та «Історія світової літератури».

10. Очікувані результати навчання:

Викладання навчальної дисципліни забезпечує формування у здобувача вищої освіти загальних та фахових компетентностей і досягнення результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти.

ОП Середня освіта (англійська мова, друга іноземна мова та зарубіжна література)

Інтегральна компетентність:

ІК. Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах середньої освіти.

Загальні компетентності:

ЗК4. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові компетентності :

ФК1. Мовно-комунікативна компетентність. Здатність забезпечувати навчання державною мовою, з урахуванням особливостей мовного середовища, спілкуватися іноземною мовою у професійному контексті, і сприяти розвитку мовно-комунікативних умінь та навичок здобувачів освіти, дотримуватися сучасних норм іноземної мови в усній та писемній професійній та міжособистісній комунікації з урахуванням комунікативної ситуації та комунікативного завдання відповідно до етичних і моральних норм поведінки, прийнятих в іншомовному середовищі

ФК3. Інформаційно-цифрова компетентність. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, критично оцінювати та оперувати інформацією в професійній діяльності, ефективно використовувати наявні та створювати нові електронні ресурси, а також застосовувати цифрові технології в освітньому процесі.

ФК13. Професійна (філологічна) компетентність. Здатність застосовувати досягнення сучасної методичної та філологічної наук у процесі викладання іноземної мови і зарубіжної літератури, визначати комунікативну, пізнавальну, номінативну, емоційно-експресивну та інші функції мови, виявляти закономірності літературного процесу, визначати специфіку і значення художніх концепцій і літературних творів у контексті суспільно-літературної ситуації, літературної критики і культурної епохи; давати оцінку художнього твору; визначати роль системи образів, сюжету, композиції та засобів виразності в їх поєднанні; характеризувати творчу індивідуальність автора.

ОП Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова

Інтегральна компетентність:

ІК. Здатність розв’язувати задачі і проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) під час виконання професійної діяльності або навчання, що передбачає вдале обґрунтування власних висновків, а також застосування положень і методів відповідної науки і характеризується певною невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і

досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК13. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ЗК15. Здатність вибудовувати і реалізовувати перспективні лінії інтелектуального, культурного, морального і професійного саморозвитку та самовдосконалення, розуміти основні принципи буття людини, природи, суспільства.

ЗК16. Здатність розуміти сутність і соціальну значущість своєї майбутньої професії, виявляти до неї стійкий інтерес.

Фахові компетентності :

ФК1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК5. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.

ФК8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв’язання професійних завдань.

ФК10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та перекладознавчий аналіз англомовних та німецькомовних / франкомовних / іспаномовних / італомовних/китайськомовних текстів різних стилів і жанрів.

ОП Німецька мова та література і переклад та англійська мова

Інтегральна компетентність:

ІК. Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі германської філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає

застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК3. Здатність спілкуватися українською мовою як усно, так і письмово.

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

ЗК15. Здатність оптимально розподіляти свій час у вирішенні практичних завдань.

ЗК16. Уміння презентувати складну інформацію у стислій та зрозумілій формі.

ЗК17. Здатність планувати власний розвиток і траєкторію навчання протягом життя.

Фахові компетентності :

ФК1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК5. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.

ФК7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних і літературних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (німецька та англійська мови).

ФК8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв’язання професійних завдань.

ФК9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів українською, німецькою й англійською мовами.

ФК10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та перекладознавчий аналіз німецькомовних та англомовних текстів різних стилів і жанрів.

ОП Переклад (іспанська та англійська мови)

Інтегральна компетентність:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК3. Здатність спілкуватися усно й письмово державною мовою.

ЗК5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. Здатність приймати обґрунтовані рішення в професійній діяльності.

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Оволодіння загальнонауковими знаннями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

ЗК13. Здатність проведення досліджень на належному рівні, що гарантує достовірність результатів, валідність їх використання у конкретних умовах.

Фахові компетентності :

ФК1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК5. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.

ФК7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу іспаномовного і англомовного текстів.

ФК8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів українською, іспанською та англійською мовами.

ФК10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та перекладознавчий аналіз іспаномовних і англомовних текстів різних жанрів і стилів.

ФК14. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК15. Здатність застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації, в тому числі ділової.

ОП Французька мова та література і переклад та англійська мова

Інтегральна компетентність:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК3. Здатність спілкуватися усно й письмово державною мовою.

ЗК5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. Здатність приймати обґрунтовані рішення в професійній діяльності.

ЗК10. Здатність спілкуватися англійською мовою в професійній діяльності, опрацьовувати фахову літературу англійською мовою.

ЗК13. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій, зокрема для вирішення стандартних завдань у практичних ситуаціях.

Фахові компетентності :

ФК1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК5. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.

ФК7. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати англійську мову в усній та письмовій формі, для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК8. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних і літературних фактів, інтерпретації та перекладу франкомовного тексту.

ФК9. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК10. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів українською, французькою та англійською мовами.

ФК15. Знання про звуки французької та англійської мови і закономірності їх поєднання; про фонетичні процеси, знання фонетичної транскрипції та фонематичні навички мовлення (рецептивні і репродуктивні); уміння сприймати на слух різножанрові та різнопредметні автентичні франкомовні та англомовні тексти.

ФК16. Уміння вести французькою та англійською мовами діалог, побудований на реальній або симульованій ситуації та вільно вести розмову з носіями мови; здатність викладати свою думку відповідно до певних типів тексту з дотриманням параметрів комунікативно-стилістичної доцільності та мовної правильності.

ФК17. Уміння анотативного та реферативного перекладу: осмислення тексту оригіналу (виділення головної інформації), його смислове згортання та мовленнєва компресія.

ОП Переклад (китайська та англійська мови)

Інтегральна компетентність:

ІК. Здатність розв'язувати задачі і проблеми в галузі філології (лінгвістики, перекладу, літературознавства) в процесі професійної діяльності або навчання, що

передбачає застосування положень і методів філологічної науки та характеризується комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями. Набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації власного наукового дослідження.

ЗК7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. Здатність приймати обґрунтовані рішення в професійній діяльності.

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Оволодіння загальнонауковими знаннями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

ЗК11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК13. Здатність проведення досліджень на належному рівні, що гарантує достовірність результатів, валідність їх використання у конкретних умовах.

Фахові компетентності :

ФК1. Розуміння структури філологічної науки й її теоретичних основ, усвідомлення специфіки мовознавчого, літературознавчого та перекладознавчого компоненту, засвоєння ключових концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем сучасної філології.

ФК2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, фонетичний, лексичний, граматичний рівні.

ФК7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних і літературних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

ФК8. Здатність вільно оперувати спеціальною (мовознавчою та перекладознавчою) термінологією китайської та англійської мов для розв’язання професійних завдань.

Перелік результатів навчання, що формує ця дисципліна:

ОП Середня освіта (англійська мова, друга іноземна мова та зарубіжна література)

ПРН2. Моделювати зміст освіти у галузі іноземної філології відповідно до державних стандартів, інтегруючи сучасні методики та технології навчання для формування ключових компетентностей і ціннісних ставлень здобувачів освіти в умовах невизначеності освітнього процесу, розв'язуючи складні завдання, що виникають у процесі адаптації до змін

ПРН9. Прогнозувати результати освітнього процесу у межах іноземної філології освітніх галузей та ефективно його планувати, застосовуючи стратегії адаптації до змінюваних умов та невизначеності освітнього середовища.

ПРН15. Сприяти опануванню здобувачами освіти іноземної мови для вирішення комунікативних завдань у життєвих ситуаціях.

ПРН18. Характеризувати тенденції, етапи і особливості літературного процесу країн у різні епохи, визначати світоглядно-естетичну специфіку літературних течій і напрямів; аналізувати твір за його ознаками і в контексті епохи, називає жанрові особливості твору, оперуючи термінологією.

ОП Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова

ПРН2. Здійснювати пошук і використання інформації, необхідної для ефективного виконання професійних завдань, професійного і особистісного розвитку: добирати інформацію з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати, презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПРН3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН4. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

ПРН 5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв’язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 8. Знати й розуміти систему англійської мови та другої іноземної мови, що вивчається, історію англійської мови та літератури та історію другої іноземної мови та літератури, що вивчається, вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 13. Аналізувати й інтерпретувати літературні твори, визначати їхню специфіку та місце в літературному процесі.

ПРН 15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та перекладознавчий аналіз англомовних / німецькомовних/ франкомовних / іспаномовних/ італомовних/ китайськомовних текстів різних стилів і жанрів.

ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення, пов'язані з англійською мовою та другою іноземною мовою, й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ОП Німецька мова та література і переклад та англійська мова

ПРН1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями німецькою, англійською й українською мовами усно та письмово, використовувати ці мови для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН3. Організовувати процес свого навчання та самоосвіти.

ПРН4. Розуміти загальні суттєві характеристики реальності (фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства).

ПРН5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо, працювати у команді.

ПРН7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН8. Знати та розуміти систему мови і загальні властивості літератури, вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН11. Знати принципи, технології та прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів німецькою, англійською й українською мовами.

ПРН13. Аналізувати й інтерпретувати літературні твори, визначати їхню специфіку та місце в літературному процесі.

ПРН15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та перекладознавчий аналіз німецькомовних та англомовних текстів різних стилів і жанрів.

ПРН20. Мати навички керування часом в умовах виконання завдань.

ПНР21. Відтворювати складну інформацію у стислій та зрозумілій формі.

ПНР22. Мати навички формування індивідуальної траєкторії навчання, адаптувати її відповідно до змін в контексті сьогодення.

ОП Переклад (іспанська та англійська мови)

ПРН2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН3. Організовувати процес свого навчання та самоосвіти, постійно підвищувати фахову компетентність.

ПРН7. Розуміти основні проблеми філології в цілому та романської філології зокрема та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію іспанської мови та літератури і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та перекладознавчий аналіз іспаномовних та англомовних текстів різних жанрів і стилів.

ПРН19. Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі романської філології (перекладу включно).

ОП Французька мова та література і переклад та англійська мова

ПРН2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН3. Організовувати процес свого навчання та самоосвіти, постійно підвищувати фахову компетентність.

ПРН7. Розуміти основні проблеми філології в цілому та романської філології зокрема та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію французької літератури і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та перекладознавчий аналіз франкомовних текстів різних жанрів і стилів.

ПРН19. Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі романської філології (перекладу включно).

ОП Переклад (китайська та англійська мови)

ПРН2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їх взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН15. Здійснювати лінгвістичний та літературознавчий, перекладознавчий аналіз китайськомовних та англомовних текстів різних стилів і жанрів.

ПРН16. Знати та розуміти основні поняття, теорії та концепції східної та германської філології, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови та мовлення, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів.

ПРН18. Мати навички управління комплексними діями або проєктами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі східної та германської філології та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

ПРН19. Мати навички участі в наукових дослідженнях у галузі східної та германської філології.

ПРН22. Доводити конкретними прикладами зв'язок між розділами мовознавства, володіти основними поняттями ієрогліфіки, фонетики, фонології, лексикології, словотвору, етимології, морфології, синтаксису; визначати комунікативну, пізнавальну, номінативну, емоційно-експресивну та інші функції мови.

11. Обсяг навчальної дисципліни: 3 кредити ЄКТС (90 годин)

денна форма : лекційні – 26 год, практичних – 6 год., самостійна робота – 58 год.

заочна форма: лекційні – 6 год, практичних – 2 год., самостійна робота – 82 год.

12. Форма контролю: Залік (3 семестр).

13. Інформація про викладача: професор кафедри романо-германської філології Тетяна Юріївна ЧЕРКАШИНА, e-mail: tetiana.cherkashyna@karazin.ua

старший викладач кафедри романо-германської філології Ольга Сергіївна ВАСИЛЬЄВА

14. Максимальна кількість студентів, які можуть одночасно навчатися:

Денна форма навчання – 125

Заочна форма навчання – 40